

7. Паянок В.О. Інтерактивне навчання як інноваційний підхід у навчальному процесі / В.О.Паянок // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми : зб. наук. пр. — Вип. 5 / редкол.: І.А.Зязюн (голова) та ін. — Київ-Вінниця : ДОВ Вінниця, 2004. — С. 209—215.
8. Пометун О.І. Інтерактивні технології навчання / Пометун О.І., Пироженко Л.В та ін. — Умань, 2003. — 65 с.
9. Стяглик Н.І. Нетрадиційні форми навчання та їх вплив на якість навчального процесу в школі : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. пед. наук : 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» / Н.І.Стяглик. — Харків, 1994 — 23 с.
10. Яців О. Ігрові технології як чинник формування технологічної готовності до виховної діяльності майбутніх учителів / О.Яців // Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. — 2006. — Вип. 21. — Ч. 2. — С.196—202.

Ключові слова: інтерактивні методи навчання, гуманітарні дисципліни, медичний коледж, проблемне навчання, ділові ігри.

Проанализированы возможности интерактивных методов обучения в процессе преподавания гуманитарных дисциплин в медицинских учебных заведениях. Систематизирован опыт организации проблемного обучения, деловых игр, дискуссий и др.

Possibilities of interactive methods of studies are analysed in the teaching process of humanitarian disciplines in medical colleges. Experience of organization of searching studies, business games, discussions and others is systematized.

УДК 378:004

ББК 74.58+32.973.2002

В.М. Кордон, В.В. Костецька, Н.В. Апостол
м. Могилів-Подільський, Україна

ПЕРЕДУМОВИ І ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ І СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Упровадження інформаційних технологій у всі сфери життя людини здійснюється вже близько півстоліття і досягло вражаючих результатів. Технічні досягнення у галузі інформаційних технологій майже відразу ставали відправними точками теоретичних досліджень і практичних спроб щодо використання цих досягнень для поліпшення освітнього процесу.

Розвиток освіти на сучасному рівні - це якісний показник розвитку суспільства. На даному етапі перебудова освіти в Україні характеризується відходом від тоталітарної уніфікації і стандартизації педагогічного процесу, інтенсивним переосмисленням цінностей, пошуками нового в теорії та практиці навчання і виховання. Побудова суверенної держави викликає необхідність докорінної зміни системи освіти, методології і технології організації навчально-виховного процесу. Виконання соціального замовлення сучасного етапу розбудови держави – формування особистості, здатної засвоїти й творчо розвивати культуру, потребує постійного пошуку нових технологій навчання.

Сучасний ринок праці очікує працівників - високого рівня професіоналів, непересічних особистостей, особистостей, здатних розвиватись і вдосконалюватись, постійно вчитись і пристосовуватись до нових умов, вміти знаходити спільну мову з оточуючими і працювати в команді і не лише для досягнення певного матеріального достатку, а й для належного соціального статусу в суспільстві, душевного та духовного комфорту.

Враховуючи глобалізацію світової економіки, швидкі темпи модернізації виробництва, широке застосування засобів комунікацій і комп'ютерних інформаційних мереж, виникає необхідність удосконалення методики професійного навчання.

«Зміст освіти включає передачу і використання знань, умінь і навичок, які дозволяють молодій людині реалізувати свої потенційні сили як індивіда, внести корисний вклад в суспільство в якості його члена; вона повинна навчитися самостійному дослідженню, логічному мисленню, змістовному обміну ідеями. Необхідно керувати формуванням світогляду, оцінкою демократичного надбання держави, щоб молода людина могла правильно вибрати компетентного лідера, стати повноцінним і грамотним учасником життя країни, компетентним в галузі вибраної професії, розвивати моральні та естетичні цінності. Кожній молодій людині, яка навчається, вчитель повинен прищепити справжній інтерес, повагу і прикласти максимум зусиль для її розвитку», - це витяг з методичних рекомендацій сучасних теоретичних положень. Краще і конкретніше сказати важко.

Результати прогнозних досліджень підтверджують той факт, що в нашому столітті освіті доведеться перетворитися на безперервний процес, який триватиме впродовж усього життя людини, адже лише в такий спосіб вона зможе адаптуватися до технологічних інновацій як результату постійного вдосконалення у професійній діяльності.

Нині вже немає жодних сумнівів, що ХХІ століття буде століттям інформації та наукових знань, а отже, і система освіти повинна буде розв'язувати нову проблему, пов'язану з підготовкою мільйонів людей до життя й діяльності у зовсім нових для них умовах інформаційного світу. Принципово нових підходів вимагає і проблема інформатизації самої освіти.

Тема даної статті «Передумови і проблеми застосування нових інформаційних технологій у процесі викладання загальноосвітніх і соціально-економічних дисциплін» була обрана не випадково, тому що дійсно наявні проблеми застосування нових інформаційних технологій у процесі викладання соціально-економічних і загальноосвітніх дисциплін. І це проблема не тільки нашого закладу, але й усіх закладів вищої освіти.

«Інформатизація освіти» — це процес заміни традиційних інформаційних технологій на більш ефективні з метою підвищення якості змісту освіти, орієнтованої на реалізацію психолого-педагогічної мети навчання й виховання.

У процесі викладання дисциплін загальноосвітнього та соціально-економічного циклу нові інформаційні технології повинні перетворитися в ефективний інструмент, що сприятиме засвоєнню знань, а матеріал стане цікавішим, наочним, живим, індивідуальним.

Викладання загальноосвітніх і соціально-гуманітарних дисциплін повинно йти в ногу з часом, а нові методики їх викладання - повинні враховувати сучасні вимоги до застосування інформаційних технологій. Потрібен час, щоб знайти шляхи оптимального пристосування людини до нового динамічного суспільства, і активного наукового пошуку оптимальних педагогічних технологій, які б забезпечили якісно новий рівень підготовки людини до активного життя і праці. У навчальних закладах комп'ютерні технології мають сприяти поступовому формуванню нового покоління, покоління техноінформаційного суспільства, тих, хто в найближчому майбутньому буде користуватися новими інформаційними технологіями (НІТ) як звичайним засобом для розв'язання різноманітних завдань у побуті, навчанні, повсякденному житті, на виробництві та в інших сферах діяльності людини. Використання нових інформаційних технологій дає широкі можливості для підвищення якості та рівня засвоєння нових знань, інтерес до навчання в цілому. Внаслідок застосування нових інформаційних технологій заняття набувають іншого характеру та стилю, потребують нових методичних підходів.

Для ефективного використання нових інформаційних технологій потрібні певні передумови:

По - перше:

матеріальна база - навчальний заклад має бути оптимально забезпечений комп'ютерами, обладнанням, необхідними програмами, тобто, повинна бути база, яка б забезпечила використання інформаційних технологій.

По - друге:

інформаційна культура викладача - велике значення має відповідна підготовка викладача до використання нових інформаційних технологій. Вона передбачає оволодіння педагогами певними вміннями та навиками для роботи на комп'ютері на рівні середньо-досвідченого користувача: підготувати персональний комп'ютер до роботи; прочитати перелік програм, збережених на магнітних носіях; запустити необхідну програму на виконання; уміти зберегти інформацію; скористатись принтером.

По - третє:

інформаційна культура студента - викладач - гуманітарій не повинен гаяти час на тих студентів, які недостатньо добре володіють комп'ютером. Якщо таких студентів у групі значна частина (як правило більше третини), то перед педагогом стоїть питання про доцільність застосування комп'ютерних фронтальних технологій. Не секрет, що середня школа не дає необхідних знань для оволодіння комп'ютером. І та кількість годин, яка відводиться на спеціальні дисципліни «Основи інформатики та обчислювальної техніки» та «Медичної інформатики» в коледжі не дає можливості у повній мірі оволодіти студентам інформаційною культурою.

Які ж проблеми постають перед викладачами при застосуванні нових інформаційних технологій?

З новими інформаційними технологіями зможе працювати тільки той викладач, який користується всім арсеналом традиційних методик. Проводити заняття у комп'ютерному класі надзвичайно важко навіть досвідченому викладачу. У дію вступають різні об'єктивні та суб'єктивні проблеми, що властиві в цілому традиційним формам занять, лекцій, семінарів чи лабораторних робіт (розсіяна увага студентів, асинхронність дій студентів унаслідок їхньої різної інформаційної та предметної підготовки, шум комп'ютерів тощо). Унаслідок цього, проведення заняття у комп'ютерному класі вимагає від викладача додаткових психологічних і методичних зусиль, тож важливим є наявність значного педагогічного досвіду.

Викладач повинен володіти знаннями з методики ефективного застосування комп'ютерних програм. Адже існує така тенденція: молоді, недосвідчені викладачі, що добре знають комп'ютер, хочуть, але не завжди вміють ефективно використовувати нові інформаційні технології у процесі викладання дисциплін; досвідчені викладачі, що мають багатий арсенал засобів навчання, могли б ефективно використати НІТ, проте через незнання комп'ютера не застосовують їх.

Водночас, наявне програмне забезпечення повинно відповідати навчальним програмам цих дисциплін, - на разі це найгостріша проблема. Викладачі не можуть бути програмістами. Як правило, ті програми, створені викладачами гуманітаріями, з технічної точки зору є суцільно аматорськими і недосконалими. А ті, що створюються відповідними фахівцями, недосконалі з навчально-методичної точки зору.

Усі існуючі програми, що застосовують у процесі викладання загальноосвітніх і соціально-економічних дисциплін, можна поділити на кілька груп:

- Тестово-контролюючі - найбільш прості та ефективні, не займають багато часу на розробку, підготовку, впровадження і вимагають мінімум інформаційних умінь від викладача. Тому кожен може створити таку програму.

Такі тестово-контролюючі програми в своїй роботі використовують викладачі коледжу. Наприклад: викладач основ інформатики Чиж А., викладачі іноземних мов В. Костецька, Н. Апостол, О. Колесник, викладачі біології Г. Кравцова, О. Гаврисевич.

– Мультимедійні презентації — створення мультимедійного супроводу, який включає текстову, графічну, звукову та відеоінформацію з кількох тем або з усього курсу.

– Також в арсеналі викладачів зарубіжної літератури (Філімонова Л.), географії (Хібовська А.), історії (Шаповалов В.) наявні змістовні, яскраві, інформативні слайдові презентації.

– Мультимедійні енциклопедії, електронні бібліотеки – найменш продуктивні з точки зору використання їх на заняттях, але застосовують викладачі для самостійної роботи студентів, як допоміжні матеріали. Викладачі повинні знати їх, давати студентам чіткі вказівки для швидкого пошуку необхідної інформації.

– Навчаючі програми - це комплекс текстової, аудіо, візуальної, графічної інформації, які використовуються викладачами усіх дисциплін загальноосвітнього та соціально-економічного циклу.

Навчальні програми, які мають відповідну структуру: виклад матеріалу (для цього використовують текст, звук, відео, графічні ілюстрації); тренування (студентові пропонуються завдання чи запитання з окремої теми); тестування та контроль (студент отримує завдання, тести, за результатами виконання яких оцінюються його знання) є найбільш продуктивним засобом нових інформаційних технологій. Їх позитивні сторони: індивідуалізація навчання, що базується на жорсткому зворотному зв'язку, адаптованість технічних засобів до особливостей діяльності та **засвоєння навчального матеріалу** студентами.

Але переважна більшість існуючих навчаючих програм з гуманітарних дисциплін не може повністю забезпечити набуття стійких знань, формування умінь і розвитку творчості студентів. Комп'ютерна програма не може бути панацеєю, тому не слід впадати в крайнощі. Недоліком є також те, що під час роботи студент постійно «замкнений на комп'ютер». Це негативно впливає на розвиваючі та виховуючі можливості навчання. Всі комп'ютерні програми в цілому дублюють традиційні методи навчання, хоча істотно вдосконалюють при цьому одні компоненти і руйнують інші. До того ж комп'ютер не може повністю замінити звичайний підручник, монітор комп'ютера надто не фізіологічний Людина після читання текстів з монітора швидко втомлюється. Тому використання комп'ютера як засобу пояснення матеріалу дуже невиправдано. Сучасні програми поки що не є інтерактивними, вони не реагують на дії чи бездіяльність студента, а отже не можна визначити: отримав студент відповідні знання чи ні.

Змушені констатувати, що україномовних навчаючих програм практично немає, вони лише створюються в деяких навчальних закладах.

Існуючі програмні засоби малоефективні. Це пов'язано з тим, що частина їх розроблялась емпірично, на підставі індивідуального досвіду програмістів, їхнього інтуїтивного уявлення про те, якою повинна бути навчаюча програма. До того розробка навчаючих програм здійснюється переважно в межах окремих частин (тем, розділів) однієї дисципліни і не охоплює весь курс.

Особлива увага нині повинна приділятися саме навчаючим програмам, їх змісту. Недостатньою є розробка кількох тем або розділу курсу, тому необхідно створювати цілісні навчаючі курси. В їх створенні повинні брати участь викладачі, методисти, дидакти, програмісти та психологи, лінгвісти, семіотики.

Часте застосування НІТ може збіднити навчальний процес, але це не є категоричним запереченням твердження про недоцільність застосування комп'ютерних технологій у процесі викладання дисциплін гуманітарного циклу, тих дисциплін, що несуть вагому частку виховної роботи, не слід також забувати, що живе слово викладача ніколи не втратить своєї освітньої функції. Варто пам'ятати, що існують різні форми навчального процесу, і серед них пріоритетною нині є самостійна робота студента. І саме тут застосування навчаючих комп'ютерних програм є найвиправданішим.

Висновки. Отже у процесі викладання дисциплін загальноосвітнього та соціально економічного циклу найбільш виправданим і доцільним є:

- використання на заняттях тестових і контролюючих програм - два — три тестування за семестр;
- використання демонстраційних програм (графіки, карти, схеми, ілюстрації); у такому разі комп'ютер перетворюється в традиційний ТЗН;
- використання навчаючих програм для самостійного вивчення окремих тем як форми самостійної роботи студентів (викладач повинен хоча б одне заняття присвятити ознайомленню студентів з особливостями роботи з навчаючою програмою);
- у самостійній роботі доцільно використовувати й інші типи програм;
- мультимедійні бази даних, електронні бібліотеки, бази даних інтернет посилань з окремих дисциплін, програми тестового контролю.

Література:

1. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2004р. ст.345
2. Сильвестр А., Сумський В. Дидактична ефективність застосування ЕОМ під час вивчення нового матеріалу. // Фізика та астрономія в школі. - 1998. №3. С.5-7.
3. Концепція інформатизації. Рідна школа. - 1994р. С.29.
4. Болдачев А. В. Комп'ютер IBM для дітей. - М.: Аквариум, СПб: Дельта, 1996. С.384.
5. Пехота О. М., А. З. Кітченко та ін. Освітні технології: Навчально-методичний посібник. // За заг. ред. О. М. Пехоти. - К.: А.С.К., 2001. С.256.
6. Проблеми освіти. Випуск №47, 2007р.

Ключові слова: інформаційні технології, комп'ютеризація, матеріальна база, інформаційна культура, тестово-контролюючі програми, мультимедійні презентації, навчаючі програми.

УДК 378.147:78
ББК 74.58

І.В. Кочурська
м. Вінниця, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ (ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ)

Постановка проблеми. Складовою інтеграції України у світове співтовариство є входження нашої країни до європейського освітнього простору. Серед європейських тенденцій і стандартів, зокрема – гуманізація і демократизація освіти, актуалізація творчих векторів розвитку, прагнення до використання інноваційних педагогічних технологій. Це зумовлює новий підхід до методології навчання й виховання - пріоритетними стають такі напрями, як інтеграція і діалог, особистісно-орієнтований і ціннісно-смісловий підходи.

Реалізація особистісної парадигми в освіті вимагає особливої уваги до розвитку самобутності суб'єкта навчально-виховного процесу, створення умов для його самореалізації. Тому на етапі оновлення системи національної музично-педагогічної освіти підготовка сучасного педагога потребує пошуку шляхів посилення особистісного й індивідуального підходу в оволодінні фаховими знаннями й уміннями, зокрема, пошуку підходів до навчання й виховання не абстрактного суб'єкта, а реального індивіда чоловічої/жіночої статі з його поглядами і потребами. З огляду на це, зростає роль гендерного складника професійного становлення майбутніх фахівців, і відповідно, важливість застосування гендерного підходу в підготовці педагогів.